

Inc. 27 - 30

Compendiosus tractatus de arte loquendi et ta-
cendi multum utilis

Quonia in dicēdo multi errāt. nec ē aliq̄s

q̄ linguā suā ad plenū valeat domare. b̄to Jacobo h̄ res
stāte. q̄ d̄r. Natura bestiar̄ et serpētū. volucrū et ceteroz
domat̄ a natura hūana. s̄z linguā nemo domare p̄t. Iō
ego Albertan⁹ breuē doctrinā sup̄ dicēdo atq̄ tacendo
vno p̄siculo p̄phensaz tibi filio meo Stephano tradere
curauī. p̄sicul⁹ h̄ ē. Quis. q̄d. cui. dicas. cur. quō. q̄n. req̄ras. Uex̄ q̄a
hec p̄ba i h̄ p̄siculo p̄phensa p̄dōsera s̄t. et generalia. et generalitas parit
obscuritatē. vt ff. de iur. fil. l. ita fidere Iō illa exponere ac p̄ modulo scie
mee. licz nō ad plenū p̄posui delucidare. Tu igit̄ fili carissime cū loq̄
desideras a temetipso incipe des ad exē^m galli q̄ anq̄s cāter ter se cū alis
p̄curit i p̄n⁹. Itaq̄z anteq̄z spūs ad os tuū p̄ba p̄ducat. teipm̄ et oīa p̄ba
i h̄ p̄siculo posita req̄ras. dico tibi vt nō solū q̄ras a teipso. sed req̄ras. i.
itez q̄ras. nā istud reiterationē denotat. vt dicas req̄ras. i. itez q̄ras. si
cur ei repetere d̄r q̄s h̄ ē itez petere. ita req̄rere d̄r q̄s. i. itez q̄rere

Quis es q̄ loqr̄is h̄z q̄nq̄ p̄icta: Primū punctū

TEs req̄res in aio tuo q̄s es q̄ loq̄ velis. vtz istud dcm̄ ad te p̄ti
near l̄nō. Si nō illi dco te imiscere nō des. sicut ei p̄ leges. Lul
pa ē imiscere rei ad senō p̄tineti. vt d̄r r̄la iur̄. Ita culpa ē loqui
istud q̄d ad se nō p̄tineat. Cū salomō i puerb̄is dixit. Sic q̄ apprehēdit
a ur̄ibz canē. ita q̄ trāsit et ipat̄ies p̄mittit alteri⁹. r̄re. Et lbs̄ fili⁹ sydrac
dixit. De ea re q̄ te nō molestat ne certauer̄. vñ q̄dā. Qd̄ te nō tāgit h̄ te
nullaten⁹ angit. q̄ res tibi summope notāda ē. qm̄ si de rebz ad tenō p̄ti
nentibz mime curauer̄. magnā cor̄dis et animi tranquillitatē tibi p̄pab.
q̄d egregie d̄r metrista q̄dā. Pacificat multū de paucis sumere cultum.

Secundū punctū

Req̄ras teipm̄ a teipso. an aliq̄ p̄turbatiōe animi sis capt⁹. s. ira
odio l̄uidia. aut sis ab animi passiōibz alien⁹. Nā si turbat⁹
anim⁹ tu⁹ fuerit a loq̄ndo abstinere debet. et mot⁹ animi p̄turbat⁹
tos cohibet. Aut ei tullī⁹. Virt⁹ ē cohibere mot⁹ animi turbatos. ac ap
petit⁹ obediētes efficere rōni. et iō tacere d̄z irat⁹. qz vt ait seneca. Frat⁹
nil nisi ērimis loq̄tur. q̄re d̄r Carho Frat⁹ de re icerta p̄tendere nolī. Ita
ipedit animū ne possit cernere vez. Et ali⁹ dixit. Lex videt iratū. irat⁹
nō vider illā. vñ et Quid. dixit. Quince aum irāq̄z tuā q̄ ceta vincis. In
et tullī⁹ dixit. Fra p̄cul absit cū q̄nil rec̄ fieri nil cōsiderari p̄t. Que i ali
q̄ p̄turbatiōe sūt ea nec constanē fieri p̄nt. nec ab his q̄ adsunt approba
ri. Et ideo q̄ quāta mala faciūt i hoīe passiōes iste. ira odio l̄uidia amor
tristitia libido. Aut ei Salustī⁹. oēs hoīes q̄ de rebz dubijs cōsultāt. ab
odio amicitia. ira atq̄ misericōdia. vacuos eē decet. Qm̄ nō facile anim⁹ p̄
videt vez. vbi hec officiūt. q̄re anim⁹ his passiōibz turbat⁹ nō vez vt
det. qz s̄z morbi animi ipm̄ erecātes. q̄d egregie testat̄ Petri⁹ alfontius.

1205863(W)

Inc 30

di. Natura h̄bz humana. vt aīo h̄z perturbato in f̄o falsoq; discernēdo discretiōis careat oculo. Et si de ira irato atq; iracundo scire voluer̄. lege ī libro que cōposui de amore z dilectiōe dei z aliaz rez de forma vi te. ī titulo de amicitia iracūdi hoīs vitāda. Etiā certe cauz dz ne yoluntas dicendi intantū se moueat atq; ad dicendū inducat. q; appetit̄ tuus rōni non consentiat. Ait em̄ salomon. Sicut vrb̄ patens z sine muroz ambitu. ita vir qui non potest cohibere sp̄m suū in loquēdo. Inde etiā dici consuevit. Tacere qui nescit loqui nescit. Nescit ergo stultus loqui quia tacere nescit. nam z q̄dam sapiens interrogat̄ cur tantū taceret. an quia stultus esset. Respōdit. Stultus tacere non potest. Alibi salomon dixit. Aurum tuū z argentū tuum consta. z verbis tuis facito statera. z impone ori tuo frenos rectos. Et attēde ne forte labaris in lingua. z sit casus tuus insanabilis in morte. Et iterū idem ait. Qui custo dit os suū custo dit animā suam. Qui aut̄ in cōsideratus est ad loquens dum sentiat mala. Etiā catho dixit. Virtutē primā puto cōpelcere lins guā. Proximus ille deo qui scit rōne tacere

Tercium punctū.

Requiras teipsum. z a teipso in animo tuo recogites. quis es qui alium reprehendere vis. vel alijs dicere. vel vtrum de simili dco vel facto valeas reprehendi. Nam dixit beatus Paulus in epla ad Rhomanos. Inculpabilis es o homo qui iudicas. nam teipsum con demnes. si eadem agas que iudicas. Et in eadem epistola subdit. Qui ergo alium doces teipsum doces. qui predicas non furandū furaris. qui dicis non mechandū mecharis. qui abhominaris ydola sacrilegiū facis. deum in honoras. Et catho dixit. Que culpate soles ea ne tu feceris ipse. Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum. Nam bene dicere z male operari nihil aliud est q̄ se propria voce damnare. vt Augustinus ait. Et alibi idem catho ait. Alteri dicitū vel factum ne carperis vnq; Exemplo simili. ne te derideat alter. Unde Gregori⁹ ait. Qui bene docet z male viuūt qualiter damnari debet dīn instituit. Piusq; igit̄ aliū culpas a vicijs similib; innocens esse cures. Quod idem Gregori⁹ cons firmavit dicens. Qui alium arguit de peccatis. a peccat; debet esse alienus. Exemplo xpi qui mulierē in adulterio dephensam absoluit z libez ravit a pessimis iudeis. qui accusabant z iudicabāt peccatrice. cum ipsi met scelerosissimi forent Terreant hic iudices fornicarij. adulteri auari inuisi. tam spirituales q̄ seculares. De quibus ait salomon. Iudiciuz durissimū fiet bis qui presunt. Et sequitur. quoniā potentes potent tormenta patientur

Quartū punctum

Requiras a teipso intra te quis es qui dicere velis. Vtruz bene doctus vel indoctus. Etia; quod dicere velis bene sapias. alios quin bene dicere non valeres. Nam quōdam sapiens interrogat̄ tus. quō optime possēt dicere. respondit Si rīmmodo dixeris quod bene scieris. Et ibelus sydrac. Si ē tibi intellectus. responde primo tuo. sin autē sit tibi manus tua super os tuū. ne captaris in verbo iudiciplis nato z confundaris.

Quintum punctū est.

z ij

Req̄ras q̄s erit effc̄us tue locutiōis. nā q̄dā ab int̄tio vident̄ bona
q̄ malū effc̄m h̄nt. Querit̄ nō solū p̄n^m. s; etiā finē z effc̄m red̄rer e
dēs. vñ Pāph̄l^m dixit. p̄n^m finē spectat̄ prud̄tia rex. Finit̄ p̄n^m h; oē
dec^o Verbi^m p̄n^m finē circūspice p̄bi Ut meli^o possis p̄meditate loq̄. Si
nautē verbū q̄d dicere velis dubiū appareat. vtz bo^m effc̄m h̄i turū sic
an nō. silere dēs poti^o q̄ dicere. Nā dixit pet^o alphon^o. q̄ fuit optim^o
p̄hs. Si dicere metuas vñ peniteas. sp̄ ē meli^o. nō q̄ sic. Sapiētī e i ma
ḡ expedit tacere. p se q̄ loq̄ p se. qz paucos l̄neminē tacedō. ml̄tos loqn̄
do circūnatos vidim^o. Qd̄ pulchre voluit q̄ ait. Nil tacuisse nocet no
cet eē sepe loquunt̄. Verba ei sagittē s; q̄si silia. facile dimittunt̄. diffi
cile retrahunt̄. q̄rē dicit̄ p̄suevit. Euolat emissus set̄ irreuocabile p̄bū. h̄
vult Ar^o. di. Qd̄ set̄ dcm̄ ē ampli^o resumī nō p̄t. q̄i dubijs meli^o ē tace
re q̄ dicere. sic z i factē dubijs meli^o ē nō facere q̄ facere. vt ait Tull^o
di. Bñ p̄ceperūt q̄ verat̄ agere. qd̄ dubites an equū l̄ iniquū sit. Equū
tas ei p se lucet. dubita^o significat̄z p̄met iurie. z ali^o dixit. Si qd̄ du
bitēs ne fecer̄. certe oē iudiciū qd̄ dubitatū fuerit fugato. Ad̄ itelligētīā
et expōem h^o dē om̄is q̄s ml̄ta notari possent. s; ista q̄nc; p̄nta sup̄ius

Sequitur de quid loq̄ris (posita breuitatē cā tibi sufficiat

Predicēz notat̄ diligentēz cognitēz sup̄ hac dēone q̄s. sequit̄ videre aliq̄
expōnis cā sup̄ hac dēone qd̄. z h; decē p̄nta. Prīmū punctū ē

Rope tua p̄bū vtz p̄cedat te. z an̄ oēm actū p̄ciliū stabile. Si oīa
ei p̄itas ē colēda. q̄ sola dō hoīes. p̄imos facit. cū ipse dō p̄itas
sit ipsomet̄ h̄ testāte tū dixit Ego suz via p̄itas z vita. Si q̄ loq̄ debeas
p̄itate om̄imode dicas. mēdacia dolosa penit^o fugato. Tū p̄ba. Os
iusti meditabit̄ sapiām. z lingua ei^o loq̄tur iudiciū. i. p̄itate l̄lentētia ve
rā. vñ Salo. i. Eccl^o. Poti^o diligēd^o ē fur q̄ assidu^o i mēdacio. Et ali^o
dixit Acq̄tesce p̄itati siue a te plate siue tibi oblate. Et etiā Cassiod^o
Pessima p̄suetudo ē desp̄icere p̄itate purā. i q̄ nil̄ imisceat̄ falsitatē. Nā
vt idē ait. Bonū ē vtz si nō aliud tibi imisceat̄ aduersuz. Idē intelligo
etiā de simplici p̄itate. Ait ei seneca Qd̄ ei^o q̄ p̄itati operā dat̄ icōposi
ta z simplex eē d; Ita q̄ p̄itate loq̄ dēs. vt dcm̄. tū habeat̄ pōd^o iuris
iurādi. z nihil̄ iter sit iter tuā simpliciē assertionē z iurādiū. Nā vt ait
seneca. Dcm̄ qd̄ nō h; sine iure iurādo pōd^o. ei^o q̄z iurādiū pōd^o vi
le ē Et itēz idē dē i lib^o de forma hōeste vite. ml̄ tibi iter sit. an affirmēs
an iures. de religioē z fide sc̄tas agi vbiūq; de p̄itate tractat̄ nā z si iur
re iurādo dō nō inuocat̄. z inuocat̄ nō sit testē. tū nō trāscas p̄itate. nec iu
sticie trāsiliās legē. q̄ si aliq̄n cogar̄z vti mēdacio. vtēro nō ad falsitatē
s; ad p̄i custodiā. z si p̄rgerit̄ fidelitatē mēdacio redimere nō mētēris.
s; poti^o excusaber̄. qz tibi hōesta cā ē. iust^o at̄ secreta nō p̄dit. taceda em̄
tacer z loq̄nda loq̄tur. Atq; illa paz̄ ē secreta trā quillitas. p̄itate q̄ pu
rā dicas z simpliciē. z deū roga vt p̄ba mēdaciū lōge a te faciat. Nā z la
loimō rogauit̄ deū di. Rogauit̄ te dñe ne deneges mibi an̄q; moriar. va
nitatē z p̄ba mēdaciū lōge fac a me. mēdicitatē z diuitias ne deder̄z mi
hi. ne p̄pulsus egestate furer. z p̄furē nō^o dei mei Et sicut ne dēs loquū
nisi p̄itate ita nec facere. Dixit ei bt̄us paul^o i epla. ij. ad Cor. Nō em̄

possū? a dversus p̄tate loq. s̄ p̄ p̄tate. et talē p̄tate dicas q̄ tibi credat
Alioqn p̄ mēdacio p̄puta? sic ecōuerfo. vice veri obicit qd falso credit
Et iō dicit sup̄ doloſū mēdaciū p̄tē fugato. n̄ ei ē iudicā d̄ mēdax q̄ dē
fallū qd purat vez. qz q̄ntū i ip̄o ē n̄ fallit s̄ ip̄e fallit Ecōtra merit q̄ dē
ēē vez qd purat falsuz. nec ē libera mēdacio q̄ ore nesciēs vez loq̄. scitēs
āt p̄tate merit Et brūs aug? d̄t. vñ mēs d̄ria p̄b mēdax ē 2 pestifera. vt
testat Ep̄o? De gen? pest? lupat mēs d̄issa p̄b. q̄ dē peste mltū labo
rāt dignitatū cupidi. qd p̄elare d̄t salusti? Ambitio mltos mortales fal
sos subire coegit. aliud clausū i p̄ctore. aliud i lingua p̄mptum h̄re

Treques qd dicere vis. vtz sit vtile grauez p̄tē (Scōz p̄uctū ē
tabile. aut sit vanū 2 iane. p̄ba ei vtilia p̄tuosa 2 p̄tabilia sp̄ dicere
dem? iania p̄o p̄tē? silere. Aut ei Seneca d̄ forma hōeste vite. fmo qd p̄
tu? n̄ sit ianis. s̄ aut p̄solet. aut doceat. aut p̄cipiat. aut moneat Et pau
l? i epla ad th̄mot. dixit. p̄fana et vāloqa euita Ter^m p̄uctū ē

Rēqras an dicas qd rōnabile sit an irrōnabile Rōnabilia p̄o sunt
sp̄ dicēda. irrōnabilia p̄o s̄z tacēda. Nā qd rōne caret nō p̄t esse
diuturnū. q̄ ei rōem secū portat totū mūdū vicat. vñ sc̄p^m ē Si vis vice
re totū mūdū. te s̄bice rōni. Rōe ei mūmēda ē adoleſcētia. 2 et? dicit cō
suevit. Bā adhibita rō cernit qd oportunū sit. neglecta p̄o multis ipli/

Rēqras vtz dicas qd aspez v̄? (cat erroribz Quartū p̄uctū ē
duz. aut qd molle. dulce v̄? suauē. dulcia ei p̄ba s̄z p̄ferēda. d̄ria
p̄o tacēda 2 p̄tē? obmittēda Dixit ei ihs sydrac Libiez p̄lalteriū sua
uē faciūt melo d̄ia. sup̄ vtraz at̄ lingua suauis. Et itez idē dicit. p̄bū
d̄lce mltiplicat amicos 2 mltigat iūnicos. vñ 2 dicit p̄suevit Silua tenz
leporē. sapiētē? lingua leporē. Et p̄aphil? Excitat nutrit faciūdia dulce
amorē? Doliā et? p̄ba 2 nō dura dicēda s̄z? Aut ei Solo. moll? fmo frā
git irā. fmo qz dur? suscitāt furore. Hoc idē Tulli? p̄elare d̄t Nō facile
dictū ē. q̄ntope p̄cliat aios comitas. affabilitasqz fmois Qu^m p̄uctū ē

Rēqras an dicas qd pulcz 2 hōestū. an spe v̄? malū. nā p̄tera 2 hō
p̄ma ad Loz. Nolite seduci. corripūt bonos mores colloqa mala. 2 ali
bi idē dixit i epla ad Ep̄h. Dis fmo mal? de ore v̄ro n̄ p̄cedat Et itez
i eadē epla s̄dicit Turpido aut stultiloqū aut scurrilitas q̄ ad ad rez
n̄ p̄tiet n̄ nomiet i vob. sic decz scōs Et Sen. dixit de formula hōeste vi
te A p̄b qz p̄ibz abstinero. qz licētia eoz ip̄rudētā nutrit. Et Salo. dis
xit Nō assuer? i p̄b ip̄operij n̄ erudiet cūctz diebz vite sue. s̄z sp̄ i grā sale
sit p̄dit? Aut ei brūs paul? i epla ad Coloz. Sermo p̄o sp̄ i grā sale sit p̄
dit? vt sciatis quō oporteat vnicuiqz r̄ndere. Sextū p̄uctū ē

Rēqras ne qd dicas obscuz v̄? abiguū. s̄z dicere dēs claz et agruz
Dicit ei lex Nullil infest neget q̄s aut taceat. an obscure r̄ndeat q̄n^m
ad h̄ vt icertū dimittat infrogatē Septū ē enī. Sā cri? ē mutū eē q̄s qd
nō itelligat dicere Sic ē vt nōo sophistice loq̄ debeat. fmo ei sophistice?
obscuz? ē 2 d̄ceptor? Aut ei ihs sydrac. q̄ sophistice loq̄ odibilē. 2 o i re

Rēqras ne qd iuriosū v̄? p̄uēloſū dicas v̄? facias Septū ē ei mlt?
7 19

his iniuriat q̄ vni facit iniuriā. vñ iel^o sydrac ac dicit **Q**uis iniurie pximi ne me
minueris. Et l'agas i opibz iniurie. vñ cali. o. Iniuriā m^o copago totaz
cōuertit. Et etz pau. i epla ad colof. ait q̄ eni iniuriā scit accipiet qd̄ iniq̄
gestit. Et sen. i eplis **A**b alio expecta qd̄ alteri fecerz. z h̄ i a^o de qlibz is
iuria z p̄uēlia et maxie de illa q̄ fit sb̄ silatōe bōi. ait ei tull^o. nulla ma
ior ac capitalior ē iuria q̄ eoz q̄ tē cū maxie fallūt id̄ agūt vt bōi viri
eē videāt. Iniurie nāqz z p̄uēlie tā pessime stz vt n̄ so^m cuilibz singlarit
noceāt. sz et etz citatibz regnis. q̄ p̄pterea distributōez z mutatiōez pati
ant **N**ā vt ait iel^o sydrac Reg^m a gēre i gēre trāssert p̄t iusticias iuri
as z p̄uēlias. z n̄ so^m a dicēdo vl̄ facie^o alteri iuriā cōhibere te dēs atqz
cessare. sz etz alteri volēti dicere l'facere iuriā. obsistere dēs sic̄ mode po
tes. **S**it ei tull. i p^o libro d̄ officijs Duo stz iusticie genera. vñ ecz q̄ i
ferūt iuriā. atqz eoz q̄ ab his q̄b̄ ifert si p̄nt n̄ p̄pulsāt iuriā **E**t tān̄ vi
tū q̄ n̄ obstat iuriā i si pōt. q̄ si parētes aut patriam aut amicos dese
rat **S**i cōmode p̄nt fieri. qz demū fieri posse dicūt q̄ cōmode fieri p̄nt vt
lex nostra dixit **S**i āt ali^o tibi iuriā dixerit. tacere debes **N**ā vt ait au
gust. i li^o de sūmo bono **B**liost^o tacēdo ē iuriā fugere q̄ rñd^o supare.

Eqras ne qd̄ irrisoriū dicas neqz de amico ne/ **O**trauū p̄ic^m
qz de qlibz alio **S**criptū ē ei **A**mico nec ioco ludere qd̄ de liceat **E**t
itez **B**on^o amic^o le^o graui^o irasci^o. iunice^o āt p̄t derisōes de se factas te
cū cito ad p̄ba p̄uēret aut p̄bera. cui libet āt irrisio de se facta displicet
Irrisio facit vt amor int̄ eos minuit. **E**t fm̄ regulā amoris. **S**i amor
minuat cito deficit et raro cōualecit. et certe p̄t irrisiones factas cito
dicere tibi qd̄ nolles audire **N**ā dixit salo. **Q**ui temere māi festat vitia:
sua intēpestiue audier crimina **E**t martialis dixit **D**eridēs alios n̄ in
deris^o abibis **E**t itez idē **S**i rideo aliū vl̄ si rideris vtz qz culpa ē i au
re p̄ tpe. scōns x̄o magis **R**eqras ne qd̄ dolosū dicas neqz seditiosū
Dixit ei p̄ba. **D**ispdat dñs vniuersa labia dolosa et liguā maliloquā
Et idē p̄clare q̄rit **Q**uid. det̄ aut qd̄ apponat tibi ad liguā dolosā. **E**t
rñdet p̄bo tribuli. dabun^o sagitte acute potētis dei cū carbōbz desolatos
r̄ijs **L**anēdū tibi sūme ne aliqd̄ seditiosū dixerz. nihil ei ē p̄niciosū i cū
uitate qz seditio. vbi seditio tibi ciuiū diuisio **S**z vt ait dñs. oē regnum i
se diuisum desolabit. et dom^o supra domū cadet **N**onū p̄ictū ē

Eqras ne qd̄ supbiū dicas **N**ā dixit salo. vbi fuerit supbia tibi z cō
tumelia. vbi āt hūilitas tibi sapia sil̄ cū glā **E**t **J**ob **S**i ascēderit vl̄ qz
ad celos supbia z caput ei^o nubes tetigerit. q̄ si sterq̄linū i sine p̄det. **E**t
iel^o sydrac dicit. **O**diibil^o ē eozā deo et hoībz supbiar̄ execrabil^o oīs iū qras.
et itez obiurgatio et iurie ānullabit supbiā. et dom^o q̄ nis locuples ē an
nullabit supbiā. **E**t ita clare p̄z qz supbia facit hoīez odibile ap̄d omēs.
et destruit oīa q̄ possidet dōa. qd̄ mltū egregie testat qd̄ dā dicēs **S**i tibi
copia si sapia formaqz det **S**ola supbia destruit oīa si comitet **D**ē qz
f̄qras ne p̄^m ociosū dicas. **S**criptū ē nāqz **D**e oī p̄bo ocioso reddēturi
sunt^o rōlle. **S**i itaqz p̄bū tuum efficac. non inane. sz rōnabile. dulce. sū
aue. molle. et nō durz. pulcēz et nō turpe vel malū. nō obscurz. nō q̄ bigū

um. nō sophisticum. non iniuriosum nec seditiosum. nō irrisoriū nec d
losū. non supbū nec ociosū Hoc deniq; trado tibi pro regla generali. q
oia factaq; pietate caritate et verecūdiā nostrā ledit. et vt generalit̄ di
cā q̄ cōtra bonos mores fiūt. nec nos facere posse credēdū ē vt lex nostrā
dicat. q̄ nec ea dicere debem? At ei socrates Que facere turpe ea nec di
cere honestū puto. honesta igit̄ sp̄ dicere debes. non solū inf̄ extraneos s;̄
etiam inter tuos. nec enim in honestis p̄bis inter suos vti debet. q̄ hōes
tus int̄ alios esse desiderat Lū in omni pte vite hōestas p̄necessaria est.
Et licet sint infinita exempla super h̄ p̄bo. que ad eius expōnē et intelli
gentiā dici possent. s;̄ hec ad p̄ns tibi mi fili dicta sufficiant.

Qui loquendū sit h;̄ puncta septem

Habito tractatu sup̄ his duab;̄ dcōnib;̄ q̄s r̄ quid: accedas ad trac
tādū super hac dcōne cui. Et s;̄ istius p̄siderationis septem puncta

Prīmū punctū est.

Um loq̄ desideras. req̄ras cui loq̄r̄. vtz amico vel alteri Amico
loq̄ bñ et certe potes. qz̄ nihil ē dulci⁹ q̄ habere amicū cū q̄ tāq;̄ cuz
teip̄o loq̄ris Nō tñ loq̄ris de qb;̄ p̄palādis r̄ publicādis timeas. si ūmī
cus postea fieret At ei Sen. i. eplis. Sic loq̄ris tāq;̄ de⁹ audiat. et sic vi
uas cū hōib;̄ tāq;̄ de⁹ videat. Et al⁹ Sic hēas amicū vt nō timeas ip̄z
fieri inimicū Un̄ petr⁹ alfonfus Propter amicos non probatos. p̄i de
tibi semel de inimicis et millesies de amicis. qz̄ forsan amicus q̄ q̄ fiet
inimicus Et sic lenius poterit perquirere damnum suum Secretum er
go tuum de quo non vis vt sciatur. vel non potes habere cōciliū quin
reueletur tibi soli habeas. nulliq;̄ manifestas At enī ihs sydrac Amis
co et inimico noli enarrare sensum tuum. et si est delictū tuuz noli denu
dare Audiet enī te et respiciet te. et q̄si defendens peccatū tuuz subidet
te Et alius ait Quo d secretum esse vis nemī dicas. Et alius Vir est
mes ab vno posse celari secretum Et alius Cōciliū vel secretum tuuz
abscondituz q̄si in carcere tuo est reclusum. reuelante p̄o te. i. carcere suo
tenet ligatum. q̄re dixit Qui conciliū suum retinet in corde sui iuris ē
melius eligere Nam tutiū sest tacere q̄ vt taceat alium rogare Lōcor
dat Sen. Si tibi p̄si non imperasti vt taceres. quomodo ab alio silenti
um queris Si autem conciliū secretum habere volueris amicissimo
fidei et probato atq;̄ secreto illud committas Sua det enim Salomon
Multi pacifici sint tibi et conciliarij vnus de mille Et Latho Con
siliū archanum tacito committe sodali Corporis auxiliū medico cōs
mitte fidei Inimico autem non multum loq̄ris. nec secreta tua illi dete
gas. Hoc pleh̄re docet qui ait Nec cōfidatis secreta nec detegatis Luz
qb;̄ egistis pugne discrimina tristis Et alibi idē dixit Nulla fides hosti
tibi sit q̄ talia nosti Prox⁹ r̄ hostil⁹ tibi sit p̄suasio vilis. r̄ h̄ dico tibi et
si cū inimico i grām redieris Scriptū ē ei. cū inimico nō tute i grām res
dir. Vapor ei odij sp̄ latet in pectore iumici. vñ Sen. Nūqd vbi diu su
it ignis dicit vapor. q̄re idē ait. p̄ āico poti⁹ expedit occidi q̄ cū inimico

viuere. vñ et Salo. Inimico atq̄ ne credas in eñm. et si hūillis vadat et
curu? nō credas illi. capr? ei ē vilitate nō amicitia. reuertit volūrate et
capiat fugiēdo q̄ nō potuit p̄sequēdo Et alibi idē horribile p̄m̄ d̄t Inocu
lis tuis illacrimabi? inimic? . et si viderit tps n̄ satiabi? sāguie tuo. Et
petr? alfonf? dixit Ne associes te inimicis tuis. cū alios poteris r̄pure so
cios. q̄ ei mala egeris. morabūt. q̄ p̄o bōa sūt denigrabūt. cū oibz deniqz
caute loq̄ndū z faciēdū ē. qz mlti credunt amici q̄ reuera sūt inimici Nā
oēs ignotos q̄si inimicos suspiciādos asserit. ait ei Nō egredieris viā cuz
aliq̄ nisi p̄ eū cognoueris. et si q̄sqz i via tibi ignot? te associauerit iterqz
tuū inestigauerit dic te loq̄? ire qz disposueris. Et si detulerit lācēā va
de a dextris. si ensem vade a sinistris

Secūm punctū ē
Egras vtz insipiciē aut sapiēti loq̄ris Ait ei salo. In auribz insipie
tū ne loq̄r? qz despiciēt doctnā eloquij tui Et itez Vir sapiēs si cū stul
to p̄derit siue irascat. siue rideat. nō iueiet req̄e Et itez. Non recipit
stult? p̄ba prudētie nisi ea dixeris q̄ p̄stant i corde suo Et ihs sydrac. cū
dormiēte loq̄? q̄ narrat stulto sapiāz. z i fine narratiōis dicit. q̄s est hic
Egras ne cū irrisore loq̄r? Septū ē ei Lū irriso Tertū p̄nc̄m̄ ē
re?fortū n̄ hēas. loq̄le ei? assiduitate q̄ toxica fugias. societās ei?
cui loq̄r? ē alēna affabilitas. Et salo. Noli arguere irrisore ne te oderit
Argue sapiēte. et te diligēs Et Sen. d̄t Qui corripit irrisore. ipse sibi i
iuriā ifert. q̄ arguit ip̄iū ipe sibi maculā q̄rit

Quartū punctū est
Egras ne cū liguolo vl? loq̄ci colloq̄ū hēas neqz cū cinicis. i. latrā
tibz et mordacibz Ait ei p̄pha. Vir liguol? nō diliget i tra Et iel?
sydrac d̄t Terribil? ē i citate sua hō liguol? . z temerari? i p̄bo suo odibit
ē. Et itez. q̄ odit loq̄citate. extinguit maliciā Et alibi idē d̄t Lū viro
liguoso ne loq̄r? i igne illi? ne sternes ligna. et alibi idē ait Nec cū fatuis
p̄ciliū hēas. n̄ ei p̄nt diligere nisi q̄ eis placet Itē cū cinicis n̄ mltū loq̄
ris Ait ei tull? . Rō cinicoz p̄t? abijciēda ē. Linos grece latie d̄t cāis
Inde cinici dicunt? latrātes vt canes. de quibz z sibi dicit dñs. Nolite
p̄cere margaritas inter porcos

Quintū p̄nc̄m̄ ē.
Egras ne cū maliuol? mltū. p̄redas Ait ei aug. Sic ignis q̄ntoma
g? ligna suscepit sp̄ i maiore flāmā erigit Ita mal? hō q̄ntomagis rōnez
audierit sp̄ i maliciā excitabi?. vñ salo. In maliuolā aiām non intrabit
sapia. gre Latho dicit. q̄ p̄bos noli p̄dere p̄b Sermo da? cūct? ani

Egras ne d̄ secret? cū ebrioso vl? mltis? (sapia pauca) Sex? p̄nc̄m̄
remala loq̄r? d̄t ei salo. Nullū secretū ē vbi regnat ebrietas. z ali?
Barulitas muliez id solū nouit celare qd̄ nescit Septū p̄nc̄m̄

Eniqz req̄ras q̄bz audierit aliqd̄ loq̄r? . septū ē ei Prospice te cur?
cū si vis p̄ferre sinistr? Ne liceat forsā q̄ maledicari dē Et certe ml?
ta exēpla ad expōzē z intelligētiā h? d̄conis Lūi p̄i p̄nc̄. s̄ ista i p̄nc̄ tibi
carissime fili sufficiāt

Lur loq̄ndū sit req̄re? . z s̄ q̄nz obfua da
nē accedam? ad expōem h? aduerbū cur. z certe istd̄ Lur cāz r̄q̄rit
Req̄ras q̄ tui dicit cāz. nā sic i fact? z faciēdis cā ē req̄reda dicēte
sen. L? cūqz facti cāz req̄re. z cū iiciauer? erit? cogitab. ita q̄z i dicit? cā ē
req̄reda. et sic sine cā nil agit nec iracundis fortuitis casibz iplīcat. vt
Lassio. dixit Ita sine cā nil dicere dēs. Et sic i q̄libz re?posita quadru

plex cā repit. s. efficiēs materialis formal atq; final Ita et i dictis nris q
duplex cā qñq; repit Cā material prief sub q. amal sub nro Cā effi
ciēs prief sub q. Sñ pñci loqmur de cā finali. quā cāz qñiñ p cur Cā
igit final tui dicti sit aut p dei fuitio. aut p hūano pmodo. aut p v^o qz
aut forte. p amico. aut p oib; pdict; Pro dei fuitio. vt faciūt pdict; res
seclares z spūales Pro hūano pmodo vt faciūt causi dicit z alij oratores
nā fm bñm aug^o. licz aduocato vēdere iustā aduocationē. z iurispito vē
dere iustū p ciliū Et h qñ dicit pba p hūano pmodo reqras qd sit pmo
dū z qle. dēt ei ee pulcr. n tpe. q; f^m leges. turpia lucra st; ab hoib; ppul
sā da. gre sen. dicit Turpe lucy l' dispēdiū fugito. z ali^o valde pclare ait
Lucy cū mala fama dādū ē appellā dū. et alibi scptū ē Hallē pdidisse
q; turpit accepisse Dēt et; ee cōmodū moderatū Cōpōt; ei cōmodū ex
cū z mō. nā vt ait cassio. Si cōmodū mīsurā excesserit vi sui nois n̄ hebēt
Dz et; ee naturale. z q; cōe. i. cū pmo n̄ro alitō Ait ei lex nature. equū
ēnemē cū alteri iactura fieri lo cupletior ē. qd ait tul. neq; tior neq; do
lor neq; mors neq; aliud qd extnsec^o accidere possit. tā ē p natura q; ex
alioz cōmodo suū augere pmodū. z maxie de exiguitate mēdici Ait ei
cassio. Ultra oēs credulitates ē diuītē vellē fieri de exiguitate mendici
Pro vtroq; at. i. p dei fuitio z hūano cōmodo dicit pba sacerdotēs z
clerici seclares pncipalit; p dei fuitio. secundario p suo cōmodo Vltius
ei debēt de altari. vt decreta clamāt Et et; paul^o i epla. i. ad Cor. vbi
dī Qui altari fuit. cū altari pncipāt Ita et dñs ordinauit his q; euā
denūciāt; de euā^o viuere debēt Quidā tñ clerici cām quertāt. q; pnci
palit; faciūt et dicit pba p hūano pmodo et p hoīs pbedis. et scdario p
dei fuitio. qd facere nō debēt Cā pō dicit di p amico re mouere dz dū tñ
pba sint iusta et hōesta Lex ei. amicitie f^m tull. hec ē. vt nō rogam^o res
spes. nec faciām^o rogari. n̄ ei. p amico facere l' dicere dēs qd ad pctm̄ pti
net Nā fm regiaz sur; nō ē exculatio pcti si amici cā peccauer^o. Amici
ei crimia si feras facis tua Et qd pl^o ē. bis peccat q; pctō obseqū accōmo
dat. crimē sibi parat q; nocētē adiunat. nā soci^o fit culpe q; nocētē adiu
uat. et maxie i re turpi duplex ē pctm̄ Ait ei sen. In turpi re peccare. bis
ē deliquere Inopē pō amicitū defēdere dēs. vt ver^o defēsor dicitur Ait
ei cassio. Ille pncie defensor ē dicēd^o q; defedit inopē. Pro oib; pō p dicit
tis libēt; sūdas pba vtilia sez p dei fuitio et hūano cōmodo et amicit
vtilitate Et lz mltā exēpla ad expōem huius aduerbij cur. dicit valeāt.
hebr; euitat; cā tibi sufficiāt Quō loqundū sit st; qñq; mōi obseruādū
p Redictis auditis et intellectis sup h aduer^o cur. Exponē z itellect
tū audias h^o dcōnis quō Et certe istd quō formā z modū requir.
q; cū loqr; modū dicēdi reqres Nā sic i reb; mod^o ē fuād^o. de q; dicit cō
suenit Dū adde modū mod^o ē pulcerria st^o. vltra enī modū et circa
modum nihil ē rectum. Quod multum elegans et pclare dicit oratūis
Est mod^o i reb; st; certi digniq; fines Quos vltra citraq; neq; p sisse
re rectū Et ita i dicit; si mod^o omittat. nihil laudabile poterit inueniri.
Ait ei Cassio. mod^o vbiq; laudād^o ē Hod^o itaq; tu^o sit quituplex.
videlz i pñciatōe. i velocitate. i tarditate. i qñitate. z i qñitate Vnde
dū ē q; qd sit pñciatio. Pronūciatio ē pboz dignitas reb; et scilb^o accō

modata et corporis moderatio. Nec ei i tantū excellit vt fm sniam marci
tullij. q̄ in docta orō laudē cōsequi si optie ferat. Et quōis expolita sit si
idcent dicat cōreptū irrisiōnēq̄ mereat In pronūciatōe itaq̄ p̄mū ex
erceri dēt vocis et spūs moderatio. corporis et ligue mor⁹. vitia q̄q̄ si q̄
sunt orōis. diligētī cura emēdāda s̄z ne p̄ba sint inflata. vel alienata. vel
in faucibz frēdētia. nec vocis immanitate resonātia. nō aspa frēdētibz
vl̄ hīatibz labijs prolata. sed p̄ssim et eq̄litr̄ l̄ leuit et clare p̄nūciata. vt su
is q̄q̄ materie sonis emūciēnt. et vnūq̄dēq̄ p̄m legittio accētū decor etur
nec imoderato clamore vociferet. nec offeratōis cā frangat orō. vey p
locis rebz causis. et tpibz dispēlanda ē Nā aliq̄ simplicitate narrāda s̄z
Aliq̄ auctoritate suadēda. alia cū idignatōe depmēda. alia miseratione
flectēda. ita vt vox et orō sp̄ sue cause cōueniāt Sequē q̄ vt q̄ leta s̄z. leto
vultu p̄nūciabunt. q̄ tristia. tristi vultu. q̄ crudelia. minaci vultu dice
da s̄z Qd̄ p̄clare docet Orati⁹ dices. Tristia mēstū vultū p̄ba decēt
iratu p̄lea minaz Ludētē lasciuia. seuey seria dicta Obsuādū ē etz vt
sit recta facies. ne labia detorq̄ant. nec magn⁹ hīar⁹. nec supin⁹. i. sup̄ref
l⁹ vult⁹. nec deiecti i fra oculi. et icliata ceruix. nec eleuata aut dep̄ssa su
pcilia. qz nihil p̄r placere qd̄ nō deceat. Et f̄m Tullij Caput artis est
dicere qd̄ deceat. labia labere vl̄ mor̄dere ē deforme Lū ē i dicēdis p̄
bis mod⁹ ee debeat. ore nō magis q̄ labijs loq̄ndū ē. dicēda q̄z s̄z s̄bmis
sa leuit matura grauit̄ inflexa moderate Lū magna dicim⁹ grauit̄.
p̄ferēda s̄z. cū etz p̄ua dicim⁹. hūilit̄ cū mediocritā tēperate. nā etz i par
uis causis nihil grā de nihil sublime dicēdū ē. s̄z leui ac pedestri more
loq̄ndū ē. In caus̄ p̄o maioribz vbi de deo vl̄ hoim salute referim⁹. pl⁹
magnificēte et fulgoris ē exhibēdū. In p̄partis p̄o caus̄ vbi nihil agit
nisi vt auditor delectet. moderate dicēdū ē S̄z notādū ē q̄ quōis de ma
gis rebz q̄sq̄ dicat. nō tñ sp̄ magnifice dicere debet Nā vt autor ē seneca
de formula hōeste vite Lauda p̄ce. vitupera p̄ci⁹ Silr̄ rep̄hēdēda ē n̄
m̄ta laudatio. sicut imoderata vitupatio. illa ei adularōe. hec maligni
tate suspecta ē. i p̄ntia at̄ sui aliq̄s laudari nō dz. Scriptū ē ei Lauda
re p̄ntē nec ledere decet absente In velocitate et tarditate s̄l̄r̄ modū req̄
ritas. vey tñ aliud i dicēdo ē q̄ i faciēdo. nō ei dēs vt velox ad loq̄ndū. s̄z
tard⁹ cū moderamēte cōpetenti At̄ ei br̄is Jacob⁹ i epla sua. Esto ves
lox ad laudiendū. tard⁹ p̄o ad loq̄ndū. et tard⁹ ad irā Et salom. dz U
disti hoim velocē ad loq̄ndū. stulticia sperāda est magis q̄ illius corz
rectio. Et cassio. Nec ē regal̄ p̄culdubio fr⁹. tardius in p̄ba p̄iūpe et ce
lerius necessaria sentire. Silr̄ in iudicādo tardius esse debes Scriptū
est ei Optimum iudicem existimo q̄ cito intelligit et tarde iudicat. In
etiā dici confueuit. Ad penitendū p̄perat q̄ cito iudicat Competens ei
mora in talibz non est reprobando. vñ quidā dz Mora ois odio est sed
facit sapiētē Pariformiter in concilijs req̄ras tarditate et non velocita
tem aut festinātiā. In deliberādo enī vtilia mora est tutissima. Scrip
tū est ei De concilijs q̄d̄ in tractaueris. idputa rectissimū. velox enī cō

ciliū sequit̄ penitentiā. et itez. tria sunt contraria vel
 cupiditas In faciēdo at̄ p^o deliberationes. velocitatem.
 Aut ei sen. in eplis **V**inus dicitō q̄ facias et diu delibera
 Celeritas ei būficiū gratum facit Hoc pulere dicit salustius
 cipiās consulto. et vbi consulueris mature. facto opus est Et la
 disti hoīem velocem i opere suo. coram regibus stabit. nec erit ite
 biles Et ihs sydrac dicit In oīb; operib; tuis veloc esto. et oīs
 ras nō occurrūt tibi Nō tñ tāta velocitatē exerceas. q̄ in opibus
 tione impediāt In quātitate insuper modum requiras nō multa d
 do. Nam in multiloqō non deest peccatū Et salom. in eccias. dicit
 tas curas sequunt̄ somnia. et in multis sermōibus inuenit̄ stulticia
 alibi idē In oī tpe bono erit abūdātia. vbi at̄ sūt p̄ba plurima ibi fir
 ter egetas. Et Sen. Nihil eq̄ proderit nisi quiescere. et cum alijs lo
 mīnima. secū multa. **M**oderate tñ loqui et tacere debes Dicit ei pa
 philus Nec nūmū taceas. nec p̄ba sup̄flua dicas. Audias ergo plūm.
 rīdeas p̄o pauca. Nā vt ait Socrates In oīb; placere poteris si gesse
 ris optia et locutus fueris pauca In q̄litate deniq; loq̄ndi modū req̄
 ras. s; dīcedo bene Scriptū ē ei Prīcipiū amicitie ē hū loq̄. male dicere
 p̄o ē exordii inimicitiaz Dicenda igit̄ sūt p̄ba leta. hōesta. lucida. sim
 plicia. p̄posita. plano ore. vultu quieto. facie composita. siue imoderato
 cachinno clamore nullo proferendo **D**e q̄b; salo. d̄r Fauus mellis p̄ba
 p̄posita. dulcedo anime et sanitas osiū. Et hec ad expōnem et intelligē
 tiam huius dictionis quomodo dicta sufficiāt

Quando loq̄ndū et dicēdū sit et quo ordine

Upest deniq; videre de itelligētia et expōne hui⁹ aduerbii q̄n. cer⁹
 te istud q̄n tempus req̄rit. Req̄ras ergo diligent tempus dicēdi
 simul et ordinem Aut ei ihs sydrac Nō sapiens tacebit vsq; ad temp⁹
 lasciuus at̄ et imprudens nō obfuabit tps Seruādo q̄ tps seq̄r. p̄^o sa
 lomōis dicent̄. tps dicēdi. tps tacēdi **M**agna ei res est vocis et silen
 tij temperamentū **U**n Sen. d̄r Serua itaq; silentiū donec loq̄ tibi fue
 rit necessariū. et non solū tuū silentiū serua. sed etiam alioꝝ silentiū ex
 pecta **E**xpectare ergo debes dicēdi tempus donec tibi p̄beat auditus
 Aut ei ihs sydrac. vbi nones auditus non effundas sermonem. et ipoz
 tune noli extolli in sapientia tua **I**mportuna enim est narratio tua quā
 do tibi non prebetur auditus. et est quasi musica i luctu. Nam vt idem
 ait. musicam in luctu. importuna narratio. Et qui narrat verbum non
 attendenti quasi qui se excitat dormientem a graui somno Et nō solū in
 dicendo alijs. s; et i rīdēdo tps expectare des Nā scriptū ē Ne p̄peres
 rīdere doc finis fuerit introgātis. Nā vt ait salo. Qui p̄us rīdet an
 teq; audiat. stultum se esse demonstrat. et confusiōe dignū **S**ilr q̄ p̄us
 loquit̄ anteq; dicat. ad contemptū et irrisiōnem. p̄perat **U**n iel⁹ sydrac
 dicit Ante iudiciū para iusticiam Et anteq; loq̄ris discē singula **E**r
 go suo loco et tempore dicenda s; p̄postero ordine penitus obmissa Nā

e loq̄ desideras tpe cōgruo. p̄us historiā dices q̄ docet r̄
 a p̄o allegoriā q̄ docet mysticū sensū ad ecciam militāte p̄r
 a p̄o topologiā q̄ ad informatiōem bonoz moꝝ Si p̄o d̄
 actes. p̄o loco p̄de salutatiōez. sc̄do expoꝝ diū. sc̄tio narratiōē. q̄rto
 onē. et q̄nto p̄clusionē Si at̄ d̄p̄ cionā do inābaciatis faciēdis stu
 p̄o loco et tpe salutatiōē dicas. Sc̄do p̄o p̄mēdatōez tā illoꝝ ad
 aciata dirigit q̄ sociōꝝ tecū ābaciata portatiū siue narratiōē ei
 tibi ip̄ositū fuerit. Ter^o facies exhortatiōē dicēdo sualoria p̄ba ad
 eq̄ndū id qd̄ postulat Quarto i oī postulatiōe allegādo modū q̄ id
 postulat fieri valeat. Quinto induces exēpla de rebz i silibz negocijs
 tris et obfuaris Sexto deniqz assignab̄ sufficiētē rōnē ad p̄dicta oia
 e h̄ facias ad ex^m gabriel archāgeli. q̄ cū miss^o eēt a deo ad brām p̄gi
 e Mariā P̄rio posuit salutatiōē dicēs Ave gr̄a plēa dñs tecū b̄ndic
 a tu. zc̄ Sc̄do p̄foratiōem siue exhortatiōē subiūxit d̄ deo. ne timeas
 maria. zc̄ Quā exhortatiōē p̄posuit archāgel^o d̄nūciatiōi Et iō qz be
 ata maria turbata fuerat i salutatiōe archāgeli Tertio p̄o posuit āmi ra
 tiōē dicēs. Ecce p̄cipies i vtero et paries filiū. zc̄ Quarto posuit mōi
 exp̄ssionē cū dixit. sp̄s sc̄us sup̄uēiet i te z p̄tus altissimi obubrabit tibi.
 Quinto posuit ex^m cū dixit. Ecce elizabēth cognara tua pariet filiū i se
 neecture sua Sexto assignauit sufficiētē rōnē ad p̄dicta. cū dixit. qz nō es
 rit i possibile apud deū oē p̄m. Si at̄ de legibz et decretis traccare volue
 ris. p̄o tpe et loco lrām ponas. z casum. sc̄tio littere expōnē. q̄rto silia. quī
 to p̄tia. sc̄tio solutiōes Et sic de q̄libz sc̄ia q̄ ad eā p̄ticiant s̄m p̄us et po
 sterius sunt dicenda. Nec d̄eiḡ exēpla sup̄ h̄ a d̄ uerbio q̄n. tibi ad p̄ns
 dicta sufficiāt Tu at̄ ex ingenio tibi a deo p̄stito m̄tra sup̄ h̄ z sup̄ q̄libz
 p̄bo hui^o p̄ficuli Quis qd̄. zc̄. p̄ tue volūtat̄is arbitrio poteris cogita
 re. Nā sicut abecedario oēs sc̄pture voluūt. ita sup̄ h̄ dicto p̄ficulo Quis
 qd̄ dici vel taceri debet fere possēt i flecti Hanc igit̄ doct̄nā sup̄ loq̄ndo
 v̄l tacēdo b̄uenit p̄phēsam tibi et alijs fratribz tuis lfatis scribere cura
 ut. qz vita litteratoꝝ poti^o i loq̄ndo l̄i dicendo q̄ in faciendo consistit.
 Seneca h̄ testāte q̄ ait Culpa ē mime cōueniens litterato viro occupas
 tio exercendi laceratos et dilacerandi p̄tute Si at̄ etiā sup̄ faciendo vo
 lueris habere doct̄rīnā. detrahaf de h̄ p̄ficulo istud p̄bū dicas. et in lo
 co illi^o ponas h̄ p̄bū facias Un̄ dicat Quis. qd̄. cur facias. cui. quō. q̄n
 requas. Et ita fere oia q̄ dicta s̄t supra. et multa alia poterūt ad p̄bū fa
 cias aptari vtilit̄ His deniqz auditis circa p̄dicta exercitatiōē interissi
 ma et freq̄nti vlu teip̄ sum exerceas Nā exercitatiō ingentiū z naturā sepe
 vincit. z vltus oim̄ m̄q̄oz p̄cepta supat. vt valeas doct̄rīnā dicendi ac
 faciendū i promptu habere. Deum insuper exora q̄ nulli donauit p̄dis
 cta tibi narrare. vt ad etna gaudia nos faciat puenire. Amen.

Explicit libell^o de doct̄na loq̄ndi et tacēdi. ab Albertano cau
 sidico brixienti ad istructiōē filioꝝ suoz cōposi^o. In p̄slius ac
 finit^o Colonie Anno dñi. M^o. cccc^o. lxxxix^o. i profesto pathe

